

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 11 marca 2022 roku, na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 423, z późn. zm.) w związku z art. 66 ust. 1 pkt 1 lit c, art. 69 ust. 1, art. 79 ust. 1 i 2 oraz art. 81 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U.2021.1285), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. Inspektorat w P. stwierdził, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie A. L., podlegającego ubezpieczeniom, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność wynosi kwoty wskazane w treści decyzji za okresy: od stycznia 1999 roku do kwietnia 1999 roku, od sierpnia 2004 roku do grudnia 2004 roku, od stycznia 2005 roku do grudnia 2005 roku, od stycznia 2006 roku do grudnia 2006 roku, od stycznia 2007 roku do grudnia 2007 roku, od stycznia 2008 roku do grudnia 2008 roku, od stycznia 2009 roku do grudnia 2009 roku, od stycznia 2010 roku do grudnia 2010 roku, od stycznia 2011 roku do grudnia 2011 roku, od stycznia 2012 roku do grudnia 2012 roku, od stycznia 2013 roku do grudnia 2013 roku, od stycznia 2014 roku do grudnia 2014 roku, od stycznia 2015 roku do grudnia 2015 roku, od stycznia 2016 roku do grudnia 2016 roku, od stycznia 2017 roku do grudnia 2017 roku, od stycznia 2018 roku do grudnia 2018 roku, od stycznia 2019 roku do grudnia 2019 roku, od stycznia 2020 roku do grudnia 2020 roku, od stycznia 2021 roku do grudnia 2021 roku.

W uzasadnieniu, organ rentowy wskazywał, iż na podstawie informacji uzyskanej z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej A. L. widnieje, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą ANEKS-PABIANICE A. L. w P. ul. (...) od dnia 2 kwietnia 1998 roku. Według pisma z Urzędu Skarbowego w P., w okresie od dnia 30 kwietnia 1999 roku do dnia 1 sierpnia 2004 roku A. L. zgłosił zawieszenie działalności gospodarczej. W związku z brakiem dokumentów zgłoszeniowych oraz rozliczeniowych z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wszczął postępowanie wyjaśniające w sprawie podstaw wymiaru składek. W trakcie prowadzonego postępowania wyjaśniającego, A. L. w dniu 17 lutego 2022 roku dokonał zgłoszenia do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego od dnia 1 stycznia 1999 roku, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, mająca ustalone prawo do emerytury. Pismem z dnia 17 września 2021 roku Zakład Emerytalno – Rentowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji potwierdził przyznanie prawa do świadczenia emerytalnego dla A. L.. Według organu rentowego, A. L., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność, mająca ustalone prawo do emerytury, nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Z powyższego tytułu powstał jedynie obowiązek podlegania do ubezpieczenia zdrowotnego. Na podstawie pisma z Zakładu Emerytalno – Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji o wysokości pobieranego świadczenia emerytalnego oraz dostarczonej przez A. L. książki przychodów i rozchodów za okres od 01/2019-12/2021 stwierdzono, iż w miesiącach 04/2020, (...), (...), (...), (...), (...), (...), 11/202, (...) A. L. jest zwolniony z opłacania składki na ubezpieczenie zdrowotne. We wskazanych miesiącach A. L. pobierał świadczenie emerytalne w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie kwoty minimalnego wynagrodzenia oraz dodatkowe przychody z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej uzyskał w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie 50% kwoty najniższej emerytury.

/decyzja z dnia 11 marca 2022 roku – k. 197-206 załączonych akt rentowych/

W dniu 14 kwietnia 2022 roku wnioskodawca A. L. złożył odwołanie od powyższej decyzji.

A. L. w treści odwołania podniósł zarzut przedawnienia należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Zaskarżonej decyzji wnioskodawca zarzucał ponadto:

- 1) nieważność na podstawie art. 156 § 1 pkt 3 Kodeksu postępowania administracyjnego w zw. z art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.1998 nr 137 poz. 887 ze zm.);
- 2) wydanie jej z naruszeniem art. 7, art. 7a § 1, art. 77 § 1, art. 80, art. 81a § 1 i art. 107 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego w zw. z art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych

(Dz.U.1998, nr 137, poz. 887 ze zm.), polegającej na zaniechaniu dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy i wyjaśnieniu wątpliwości na korzyść odwołującego się;

3) wydanie jej z naruszeniem art. 8 § 1 i art. 9 Kodeksu postępowania administracyjnego w zw. z art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.1998, nr 137, poz. 887 ze zm.) w zw. z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej polegającym na zaniechaniu informowania wnioskodawcy o możliwej zmianie jego praw i obowiązków względem stanu wynikającego z decyzji ZUS z dnia 15 lipca 1998 roku, znak DR (...), naruszając zasadę zaufania do organów administracji publicznej, lojalności Państwa wobec obywateli, jak i proporcjonalności, jeżeli chodzi o okresy uwzględnione w decyzji nr (...) z dnia 11 marca 2022 roku;

4) Wydanie jej z naruszeniem art. 82 ust. 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U.2004 nr 210, poz. 2135) polegającym na niewłaściwym, selektywnym zastosowaniu.

W konkluzji tak sformułowanych zarzutów, skarżący wniósł o stwierdzenie nieważności decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nr (...) z dnia 11 marca 2022 roku na podstawie art. 156 § 1 pkt 3 Kodeksu postępowania administracyjnego w zw. z art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.1998, nr 137, poz. 887 ze zm.) i wstrzymanie jej wykonalności na podstawie art. 159 ust. 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, z ostrożności procesowej – o zmianę zaskarżonej decyzji w ten sposób, iż stwierdzenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne obejmuje okres od września 2021 roku.

/odwołanie – k. 3-14/

W odpowiedzi na odwołanie złożonej w dniu 9 maja 2022 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Organ rentowy podnosił, iż w przedmiotowej sprawie zarzut przedawnienia ma kwestię marginalną, ponieważ obowiązek zapłaty składek jest poza zakresem sporu, z kolei znaczący jest stan podlegania wnioskodawcy ubezpieczeniu zdrowotnemu. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazywał, iż przy wydaniu spornej decyzji wziął pod uwagę dokumenty w postaci „Podatkowej księgi przychodów i rozchodów” za okres od stycznia 2016 roku do marca 2022 roku z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej. Przedstawiona dokumentacja za lata 2016 – 2018 nie została uwzględniona, ponieważ wnioskodawca w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 29 kwietnia 1999 roku i od dnia 2 sierpnia 2004 roku do dnia do dnia 31 grudnia 2018 roku nie spełniał warunków do zwolnienia z opłacania składki zdrowotnej na podstawie art. 82 ust. 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Zgodnie z pismem Zakładu Emerytalno – Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, A. L. pobiera świadczenie emerytalne (wraz z dodatkiem pielęgnacyjnym wypłaconym od 1 lipca 2016 roku) w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 29 kwietnia 1999 roku oraz od dnia 2 sierpnia 2004 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku w wysokości przekraczającej minimalne wynagrodzenie. Urząd Skarbowy w P. pismem z dnia 25 sierpnia 2021 roku potwierdził prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej na zasadach ogólnych przez A. L. w okresie od dnia 31 grudnia 1998 roku do dnia 29 kwietnia 1999 roku oraz od dnia 2 sierpnia 2004 roku i poinformował o zawieszeniu działalności w okresie od dnia 30 kwietnia 1999 roku do dnia 1 sierpnia 2004 roku, co zostało uwzględnione w wydanej decyzji. Na podstawie powyższych dokumentów stwierdzono, że w kwietniu 2020 roku, maju 2020 roku, lipcu 2020 roku, listopadzie 2020 roku, styczniu 2021 roku, lutym 2021 roku, czerwcu 2021 roku, listopadzie 2021 roku i grudniu 2021 roku A. L. został zwolniony z opłacania składki zdrowotnej. W miesiącach tych A. L. pobierał świadczenie emerytalne w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie kwoty minimalnego wynagrodzenia oraz dodatkowe przychody z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej uzyskał w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie 50% kwoty najniższej emerytury. W odniesieniu do zarzutów związanych z wydaniem decyzji z dnia 15 lipca 1998 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, iż decyzja, z uwagi na przyznane prawo do emerytury dla A. L. przez Zakład Emerytalno – Rentowy MSWiA w W. dotyczyła wyłączenia z ubezpieczenia społecznego od dnia 2 kwietnia 1998

roku z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Natomiast od dnia 1 stycznia 1999 roku na podstawie ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązywały nowe przepisy dotyczące ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z art. 9 ust. 5 wymienionej ustawy, osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą mająca ustalone prawo do emerytury podlega dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz obowiązkowo ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu prowadzenia tej działalności. Na podstawie art. 81 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób prowadzących działalność gospodarczą stanowi zadeklarowana kwota nie niższa, niż 75% przeciętnego wynagrodzenia. W brzmieniu obowiązującym od kwietnia 2003 roku składka jest miesięczna i niepodzielna oraz zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy, obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego powstaje i wygasa w terminach określonych w przepisach o ubezpieczeniach społecznych.

/odpowiedź na odwołanie – k. 132-133/

W piśmie procesowym złożonym w dniu 24 czerwca 2022 roku wnioskodawca, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o uchylenie decyzji organu rentowego nr (...) z dnia 11 marca 2022 roku i przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania z uwagi na nieważność ww. decyzji oraz wydanie jej z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przed organem rentowym, a ponadto wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/pismo procesowe – k. 150-152/

Na rozprawie w dniu 16 września 2022 roku pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie, z kolei pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/oświadczenia pełnomocników stron – e – protokół z dnia 16 września 2022 roku – 00:02:19 i dalej/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

A. L. urodził się w dniu (...).

/bezsporne/

Od dnia 2 kwietnia 1998 roku A. L. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą ANEKS-PABIANICE A. L. w P.. Przeważającą działalnością gospodarczą według klasyfikacji (...) są pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane (85.59.B).

/wyciąg z (...) k. 19-21 załączonych akt rentowych/

W okresie od dnia 30 kwietnia 1999 roku do dnia 1 sierpnia 2004 roku wnioskodawca zawiesił prowadzenie ww. działalności gospodarczej. W okresach od stycznia do kwietnia 1999 roku, od sierpnia 2004 roku od grudnia 2004 roku oraz od 2005 roku do 2021 roku A. L. prowadził działalność gospodarczą.

W Urzędzie Skarbowym w P., A. lach złożył następujące dokumenty wymiarowe związane z pozarolniczą działalnością gospodarczą za okres od dnia 31 grudnia 1998 roku: PIT – 33 za lata 1998-1999, PIT-36 za lata 2005-2020, PIT-4 za miesiące 10/2004 r. – 12/2004 r., 02/2005 r. – 04/2005 r., 06/2005 r., 10/2005 r.-01/2006 r., 03/2006 r., 05/2006 r.-07/2006 r., 10/2006 r.-12/2006 r., PIT-4R za lata 2007-2017, PIT-8AR za rok 2015, PIT-5 za miesiące 03/1999 r. – 04/1999 r., VAT-7 za miesiące 12/1998 r. – 04/1999 r., 09/2004 r. – 12/2004 r., 02/2005 r. – 05/2021 r.

W zeznaniach o wysokości dochodów osiągniętych w roku podatkowym PIT – 33 za lata 1998-1999 A. L. wykazał przychód oraz dochód z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej.

W zeznaniach o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) PIT-36 za lata:

- 2005, 2007-2010, 2012, 2019-2020 A. L. wykazał przychód oraz dochód z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej;

- 2006, 2011, 2013-2018 A. L. wykazał przychód oraz stratę z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej.

/bezsporne, informacja Naczelnika Urzędu Skarbowego w P. – k. 3-5 załączonych akt rentowych, nadto: zeznania wnioskodawcy A. L. – e – protokół z dnia 16 września 2022 roku – 00:01:01 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 21 czerwca 2021 roku – 00:09:59 i dalej/

Wnioskodawca od dnia 1 kwietnia 1993 roku pobiera świadczenie emerytalne.

/zeznania wnioskodawcy A. L. – e – protokół z dnia 16 września 2022 roku – 00:01:01 i dalej w związku z e – protokołem z dnia 21 czerwca 2021 roku – 00:09:59 i dalej/

Emerytura A. L. stanowiła następujące kwoty brutto:

- od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 30 kwietnia 1999 roku – 1.516,58 zł;
- od dnia 1 sierpnia 2004 roku do dnia 31 stycznia 2006 roku – 2.055,86 zł;
- od dnia 1 marca 2006 roku do dnia 29 lutego 2008 roku – 2.183,32 zł;
- od dnia 1 marca 2008 roku do dnia 28 lutego 2009 roku – 2.325,23 zł;
- od dnia 1 marca 2009 roku do dnia 28 lutego 2010 roku – 2.467,07 zł;
- od dnia 1 marca 2020 roku do dnia 28 lutego 2011 roku – 2.581,05 zł;
- od dnia 1 marca 2011 roku do dnia 29 lutego 2012 roku – 2.661,06 zł;
- od dnia 1 marca 2012 roku do dnia 28 lutego 2013 roku – 2.732,06 zł;
- od dnia 1 marca 2013 roku do dnia 28 lutego 2014 roku – 2.841,35 zł;
- od dnia 1 marca 2014 roku do dnia 28 lutego 2015 roku – 2.886,81 zł;
- od dnia 1 marca 2015 roku do dnia 29 lutego 2016 roku – 2.922,81 zł;
- od dnia 1 marca 2016 roku do dnia 29 lutego 2016 roku – 2.929,82 zł;
- od dnia 1 marca 2017 roku do dnia 30 września 2017 roku – 2.942,71 zł;
- od dnia 1 października 2017 roku do dnia 28 lutego 2018 roku – 2.069,02 zł;
- od dnia 1 marca 2018 roku do dnia 28 lutego 2019 roku – 2.130,68 zł;
- od dnia 1 marca 2019 roku do dnia 30 kwietnia 2019 roku – 2.200,68 zł;
- od dnia 1 maja 2019 roku do dnia 31 maja 2019 roku – 3.300,68 zł, w tym dodatkowe roczne świadczenie pieniężne w kwocie 1.100,00 zł;
- od dnia 1 czerwca 2019 roku do dnia 28 lutego 2020 roku – 2.200,68 zł;
- od dnia 1 marca 2020 roku do dnia 31 marca 2020 roku – 2.279,02 zł;

- od dnia 1 kwietnia 2020 roku do dnia 30 kwietnia 2020 roku – 3.479,02 zł, w tym dodatkowe roczne świadczenie pieniężne w kwocie 1.200,00 zł;
- od dnia 1 maja 2020 roku do dnia 28 lutego 2021 roku – 2.279,02 zł;
- od dnia 1 marca 2021 roku do dnia 31 marca 2021 roku – 2.375,65 zł;
- od dnia 1 kwietnia 2021 roku do dnia 30 kwietnia 2021 roku – 3.625,53 zł, w tym dodatkowe roczne świadczenie pieniężne w kwocie 1.250,88 zł;
- od dnia 1 maja 2021 roku – 2.375,65 zł.

Ponadto, przy świadczeniu wypłacany jest dodatek pielęgnacyjny, który stanowił następujące kwoty netto:

- od dnia 1 lipca 2016 roku do dnia 28 lutego 2017 roku – 208,67 zł;
- od dnia 1 marca 2017 roku do dnia 28 lutego 2018 roku – 209,59 zł;
- od dnia 1 marca 2018 roku do dnia 28 lutego 2019 roku – 215,84 zł;
- od dnia 1 marca 2019 roku do dnia 29 lutego 2020 roku – 222,01 zł;
- od dnia 1 marca 2020 roku do dnia 28 lutego 2021 roku – 229,91 zł;
- od dnia 1 marca 2021 roku – 239,66 zł.

/zestawienie kwot pobranych emerytur oraz dodatku pielęgnacyjnego – k. 7-8 załączonych akt rentowych/

W okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 29 kwietnia 1999 roku oraz od dnia 2 sierpnia 2004 roku do dnia 31 grudnia 2018 roku wnioskodawca pobierał świadczenie emerytalne w wysokości przekraczającej minimalne wynagrodzenie, od dnia 1 lipca 2016 roku wraz z dodatkiem pielęgnacyjnym.

/zestawienie kwot pobranych emerytur oraz dodatku pielęgnacyjnego – k. 7-8 załączonych akt rentowych/

Decyzją z dnia 15 lipca 1998 roku, znak: DR (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. Inspektorat P. stwierdził, iż A. L. nie podlega od dnia 2 kwietnia 1998 roku ubezpieczeniu społecznemu.

/decyzja z dnia 15 lipca 1998 roku – k. 19/

A. L. w dniu 17 lutego 2022 roku dokonał zgłoszenia do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego od dnia 1 stycznia 1999 roku, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą.

/bezsporne/

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie i podlegało oddaleniu, jako bezzasadne.

W pierwszej kolejności należy zważyć, iż nieskuteczny okazał się podniesiony przez stronę skarżącą zarzut przedawnienia w przedmiocie ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie wnioskodawcy za okresy wskazane w treści decyzji nr (...) z dnia 11 marca 2022 roku i bezprzedmiotowości zaskarżonej decyzji w tej materii.

Zgodnie ze znowelizowanym art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1009 z późn. zm.), należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5-6.

W tym miejscu koniecznym staje się wskazanie, iż art. 83 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w żaden sposób nie nakłada ograniczeń czasowych do wydania przez organ rentowy deklaratoryjnej decyzji stwierdzającej istnienie (nieistnienie) obowiązku ubezpieczeń społecznych, czy decyzji ustalającej podstawę wymiaru składek - dotyczy to też składki na ubezpieczenie zdrowotne. Takich granic czasowych, poza którymi organowi rentowemu nie wolno byłoby już rozstrzygać o podleganiu (niepodleganiu) ubezpieczeniom społecznym/podstawie wymiaru składek, nie narzucają również inne przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w szczególności jej art. 38. W oparciu o rezultaty wykładni językowej art. 83 ust. 1 oraz po dokonaniu całościowej analizy poszczególnych unormowań zawartych w rozdziałach 2-4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (zatytułowanych kolejno "Zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym", "Zasady ustalania składek na ubezpieczenia społeczne" i "Zgłoszenia do ubezpieczenia, prowadzenie kont i rejestrów oraz zasady rozliczania składek i zasiłków") można zatem uznać, że organ rentowy dysponuje nieograniczonym w czasie uprawnieniem do wydawania deklaratoryjnej decyzji stwierdzającej istnienie (nieistnienie) obowiązku ubezpieczeń społecznych/ ustalającej podstawę wymiaru składek. Z tego wynika zaś, że taka możliwość (uprawnienie) rozciąga się również na sytuację, w której organ rentowy orzeka o podleganiu ubezpieczeniom społecznym/ ustaleniu podstawy wymiaru w okresach wstecznych, w odniesieniu do których składki powinny być, a nie zostały uiszczone, a nadto w dacie wydawania decyzji o podleganiu ubezpieczeniom społecznym były już przedawnione (a więc, gdy zobowiązanie składkowe wygasło) /por. uchwała SN z 9.06.2016 r., III UZP 8/16/. Także w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2017 roku, II UK 708/15, podniesiono, że nie zachodzą przeszkody materialnoprawne i procesowe, w ustaleniu przez organ rentowy w decyzji podlegania ubezpieczeniom społecznym w okresach wstecznych, w odniesieniu do których należne składki nie zostały opłacone przez płatnika i uległy przedawnieniu. Dopuszczalne jest zatem ustalenie w decyzji organu rentowego podlegania ubezpieczeniom społecznym (emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu) nawet, gdy należności z tytułu składek na te ubezpieczenia, uległy przedawnieniu przed wydaniem decyzji /LEX nr 2252205/. Natomiast w wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 lipca 2013 roku, III AUa 1688/12 (Legalis Nr 740789) wskazano, iż art. 24 ust. 4 ustawy, jako przepis regulujący kwestię przedawnienia należności z tytułu składek nie odnosi się w żadnej mierze do przepisów regulujących zasady ustalania podstawy wymiaru składek. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w ramach uprawnień wynikających z art. 83 ust. 1 ustawy może wydać decyzję ustalającą prawidłowe podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w każdym czasie. Prawo do wydania takiej decyzji nie ulega przedawnieniu. Przedawnieniu, o którym mowa w art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podlegają jedynie należności z tytułu składek. Stąd też zarzut przedawnienia może być brany pod uwagę tylko w sprawach z odwołań od decyzji wymierzających wysokość składek, w tym ustalających wysokość zaległości w opłacaniu składek i zobowiązujących do ich zapłacenia.

W konsekwencji, podniesiony w sprawie zarzut przedawnienia z uwagi na to, iż przedmiotem rozpatrywanego sporu była tylko i wyłącznie kwestia ustalenia podstawy wymiaru składek za sporne okresy, nie zaś decyzja wymiarowa określająca wysokość zadłużenia z tego tytułu, jest bezskuteczny i nie może prowadzić do spodziewanych przez stronę skarżącą skutków procesowych.

Na aprobatę tut. Sądu nie zasługiwał również zarzut nieważności decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nr (...) z dnia 11 marca 2022 roku sformułowany przez stronę skarżącą. Odwołujący powoływał przy tym treść art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. żądając uchylenia wyżej wymienionej decyzji i przekazania sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania.

Zgodnie z art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c., jeżeli decyzja nakładająca na ubezpieczonego zobowiązanie, ustalająca wymiar tego zobowiązania lub obniżająca świadczenie, została wydana z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przed organem rentowym, sąd uchyla tę decyzję i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania organowi rentowemu (§ 2¹).

W uzasadnieniu projektu ustawy nowelizującej (VIII kadencja, druk sejm. nr (...)) jako przykłady wad decyzji wydanych z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przed organem rentowym wskazano wady: w zakresie treści decyzji (brak oznaczenia stron, niewskazanie sposobu obliczenia świadczenia lub składki), w zakresie sposobu

wydania decyzji (wydanie jej przez osobę nieuprawnioną), w zakresie postępowania poprzedzającego wydanie decyzji (brak podstawy prawnej, niezachowanie terminów lub przesłanek jej wydania). Tak rażące wady decyzji uzasadniają wyeliminowanie jej z obrotu prawnego w celu umożliwienia organowi ponownego wydania decyzji.

Należy w tym miejscu podkreślić, iż w myśl przytoczonego art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c., Sąd nie stwierdza nieważności decyzji zaskarżonej odwołaniem do Sądu. Badając zaistnienie przesłanki wydania decyzji z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przez organem rentowym, Sąd jest zobligowany do przeprowadzenia analizy wad decyzji spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego oraz przepisów szczególnych o charakterze proceduralnym. Uznanie decyzji za nieważną leży w kompetencji organów administracji publicznej na podstawie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

W toku postępowania, Sąd Okręgowy nie stwierdził, jakoby organ rentowy przy wydaniu decyzji z dnia 11 marca 2022 roku naruszył którykolwiek z przepisów postępowania administracyjnego, w tym rozstrzygnął tą decyzją kwestię, która stanowiła przedmiot uprzedniej decyzji z dnia 15 lipca 1998 roku, czy orzekał bez podstawy prawnej.

Spór w niniejszej sprawie w zasadzie sprowadzał się do odmiennej oceny wnioskodawcy w zakresie obowiązujących przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Według skarżącego, w odniesieniu do jego sytuacji ubezpieczeniowej zastosowanie powinny znaleźć przepisy ustaw obowiązujących przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, na podstawie których w dniu 15 lipca 1998 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał decyzję, zgodnie z którą wnioskodawca w okresie od dnia 2 kwietnia 1998 roku nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu.

Dodatkowo, skarżący podnosił, iż Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonał nieprawidłowej oceny zebranego w toku postępowania wyjaśniającego materiału dowodowego.

W tym miejscu należy podkreślić, iż z dniem 1 stycznia 1999 roku (z wyjątkiem art. 24-31, 33, 73 ust. 2, art. 74 ust. 1 i 5, art. 75 ust. 1, ust. 2 pkt 1, 2, 9 i 10 oraz ust. 3, art. 109, 117 ust. 2-4, art. 119 i 120, które weszły w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, art. 108, który wszedł w życie z dniem 1 grudnia 1998 r., art. 39 ust. 1-4, który wszedł w życie z dniem 1 października 1999 r., art. 15 ust. 2, art. 22 ust. 1 pkt 4 i ust. 2, które weszły w życie z dniem 1 stycznia 2000 r., art. 22 ust. 4, który wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2002 r.) weszła w życie ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U.1998.137.887).

Zgodnie z treścią art. 122 ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, utraciły moc art. 1-4 oraz art. 26 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (Dz. U. z 1989 r. Nr 46, poz. 250, z 1990 r. Nr 36, poz. 206, z 1991 r. Nr 104, poz. 450 i Nr 110, poz. 474, z 1995 r. Nr 4, poz. 17, z 1996 r. Nr 100, poz. 461 i Nr 124, poz. 585, z 1997 r. Nr 28, poz. 153 oraz z 1998 r. Nr 106, poz. 668).

Reforma emerytalna, która wdrażana była na mocy przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zakładała utworzenie jednego systemu ubezpieczeń społecznych dla wszystkich osób aktywnych zawodowo, a co za tym idzie – likwidację funkcjonujących przed dniem 1 stycznia 1999 r. odrębnych systemów zaopatrzenia emerytalnego dla określonych grup zawodowych. Z tego też względu na mocy art. 122 ust. 1 u.s.u.s. z dniem 1 stycznia 1999 r. zostały uchylone, w zakresie określonym w tym przepisie, dotychczas obowiązujące ustawy regulujące kwestię ubezpieczeń społecznych określonych grup zawodowych (np. osób prowadzących działalność gospodarczą, duchownych, pracowników kolejowych) (Kostrzewa P. [w:] Kostrzewa Piotr, Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych. Komentarz, Opublikowano: LEX/el. 2014).

Decyzja z dnia 15 lipca 1998 roku, na treść której powołuje się wnioskodawca, swoją podstawę miała w art. 2 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 roku o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (Dz.U. nr 46, poz. 250 z 1989 r. z późn.zm.), który stanowił, iż ubezpieczeniu nie podlegają osoby prowadzące działalność określoną w art. 1, które są równocześnie pracownikami zatrudnionymi w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa wymiaru obowiązującego w danym zawodzie albo są objęte odrębnymi przepisami w zakresie

zaopatrzenia emerytalnego lub ubezpieczenia społecznego (ust. 1 pkt 1), mają ustalone prawo do emerytury lub renty, chyba że zgłoszą wniosek o objęcie ubezpieczeniem (ust. 1 pkt. 2).

Artykuł 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin utracił moc na podstawie wydanej ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W myśl art. 6 ust. 1 pkt 5 ww. ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (w brzmieniu obowiązującym według t.j. Dz.U.1998.137.887), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz osobami z nimi współpracującymi. Obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym (art. 12 ust. 1 ustawy).

Za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych (art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych; od dnia 30 kwietnia 2018 roku przepis ten brzmi: za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców lub innych przepisów szczególnych, z wyjątkiem ust. 6a).

Osoby, o których mowa w art. 6, nie wymienione w ust. 4, mające ustalone prawo do emerytury lub renty, podlegają dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym (art. 9 ust. 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych; od dnia 1 stycznia 2008 roku przepisowi temu nadano brzmienie: osoby, o których mowa w art. 6, niewymienione w ust. 4, 4a i 4c, mające ustalone prawo do emerytury lub renty podlegają dobrowolnie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym).

Okres podlegania obowiązkowi ubezpieczeń określa przepis art. 13 pkt. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którym osoby prowadzące pozarolniczą działalność obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają w okresie od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności (od dnia 18 września 2021 roku: obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne w następujących okresach: osoby prowadzące pozarolniczą działalność, z wyłączeniem osób, o których mowa w pkt 4a i 4b - od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie art. 36aa oraz przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców).

Na podstawie zaś art. 66 ust. 1 pkt. 1c ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U.2021.1285 z późn. zm.) osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, które są osobami prowadzącymi działalność pozarolniczą, podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego. Przy tym, na podstawie art. 5 pkt 21 ww. ustawy, użyte w ustawie określenie osoby prowadzącej działalność pozarolniczą, oznacza osobę, o której mowa w art. 8 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji, art. 5 pkt 21 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, wyraźnie odsyła do ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zakresie pojęcia osoby prowadzącej działalność pozarolniczą, które precyzuje – jako przepis szczególny – art. 8 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Artykuł 8 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych definiuje osobę prowadzącą pozarolniczą działalność w zakresie zarówno ubezpieczeń społecznych, jak i ubezpieczenia zdrowotnego, co wyraźnie wynika z jego treści.

Na podstawie art. 69 ust. 1 powołanej ustawy, obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a i c-i, powstaje i wygasa w terminach określonych w przepisach o ubezpieczeniach społecznych.

Według art. 82 ust. 2 ww. ustawy (w brzmieniu obowiązującym według t.j. Dz.U.2004.210.2135), podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c, stanowi zadeklarowana kwota,

nie niższa jednak niż 75% przeciętnego wynagrodzenia. Składka w nowej wysokości obowiązuje od trzeciego miesiąca następnego kwartału. Składka jest miesięczna i niepodzielna.

Na podstawie art. 69 ust. 1 ustawy (t.j. Dz.U.2021.1285 z późn. zm.), obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a i c-i, powstaje i wygasa w terminach określonych w przepisach o ubezpieczeniach społecznych.

W myśl art. 82 ust. 8 pkt 1 ustawy, składka na ubezpieczenie zdrowotne nie jest opłacana przez osobę, której świadczenie emerytalne lub rentowe nie przekracza miesięcznie kwoty minimalnego wynagrodzenia, od tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, o którym mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c, w przypadku gdy osoba ta uzyskuje dodatkowe przychody z tego tytułu w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie 50% kwoty najniższej emerytury.

Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz odpowiednio obowiązujących przepisów prawa, Zakład Ubezpieczeń Społecznych prawidłowo ustalił dla A. L. podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji. Powyższa kwestia nie była przedmiotem decyzji z 1998 roku. Należy podkreślić, iż od 1 stycznia 1999 roku doszło do zmiany stanu prawnego, a wnioskodawca ostatecznie także zgłosił się do ubezpieczenia zdrowotnego od 1 stycznia 1999 roku, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą. Organ rentowy miał zatem prawo do wydania decyzji określającej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie – od 1.01.1999 roku, a więc od daty zgłoszenia do ubezpieczenia.

Decyzja z dnia 11 marca 2022 roku de facto rozstrzyga kwestię podlegania A. L. ubezpieczeniu społecznemu, w tym zdrowotnemu i określa podstawy wymiaru składek, natomiast jej przedmiotem nie jest obowiązek zapłaty przez wnioskodawcę składek zdrowotnych za poszczególne okresy. Zatem zarzut co do tego, że w pewnych okresach wnioskodawca nie miał obowiązku zapłaty składek w związku z pobieranym świadczeniem emerytalnym, czy osiąganym przychodem pozostaje bez wpływu na treść decyzji i będzie ewentualnie istotny przy wydaniu kolejnej decyzji, tym razem zobowiązującej do opłacenia składek w konkretnej wysokości. Ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych bowiem w art. 82 ust. 8 pkt 1 **zwalnia** osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą **z opłacania składek** na ubezpieczenie zdrowotne (**a nie z ubezpieczenia**) pod warunkiem, iż świadczenie emerytalne takiej osoby nie przekracza miesięcznie kwoty minimalnego wynagrodzenia, a ponadto uzyskuje dodatkowe przychody z tego tytułu w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie 50% kwoty najniższej emerytury. Skoro wnioskodawca podlegał obowiązkowo ubezpieczeniu zdrowotnemu, to w konsekwencji organ rentowy miał prawo ustalić dla niego podstawę wymiaru składek za sporne miesiące. Wtórą kwestią pozostaje obowiązek zapłaty składek za konkretne okresy, co będzie przedmiotem ewentualnie kolejnej decyzji.

Biorąc powyższe okoliczności oraz rozważania prawne pod uwagę, Sąd uznał zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za odpowiadającą prawu, bowiem opartą na istniejących podstawach faktycznych, jak i prawnych.

W konsekwencji, Sąd Okręgowy, nie znajdując przesłanek do uwzględnienia odwołania, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

W punkcie 2 sentencji wyroku, Sąd orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U.2018.265 z późn.zm.).

I.S.